

DRAMMEN
KOMMUNE

Råd for personer med funksjonsnedsettelse

Årsmelding 2021

- et godt sted å leve

Innledning

Råd for personer med funksjonsnedsettelse er et folkevalgt organ med hjemmel i kommuneloven. Rådet er valgt av kommunestyret og uttaler seg i saker som gjelder personer med funksjonsnedsettelse. Personer med funksjonsnedsettelse er ofte underrepresentert i folkevalgte organer. Av den grunn er det ikke en selvfølge at deres synspunkter vil inngå i saksgrunnlaget når politiske vedtak fattes. Ordningen med et eget råd for personer med funksjonsnedsettelse veier til en viss grad opp for et demokratisk underskudd i tradisjonelle politiske organer. Rådets arbeid blir regulert i forskrift om medvirkningsordninger og reglement vedtatt av kommunestyret. Det følger av forskriften § 2 femte ledd at rådet skal utarbeide en årsmelding som legges frem for kommunestyret.

Denne årsmeldingen omhandler tidsperioden januar 2021 til og med desember 2021.

Sammensetning av rådet

Representanter fra paraplyorganisasjoner:

Hilde Kari Burud (SAFO)

Eli Steen (SAFO)

Frank-Erik Hostvedt Knudsen (FFO)

Anne Johnsen (SAFO)

Liv Astrid Hansen (FFO)

Erik Stang Hotvedt (FFO)

Tordis Jorunn Rustand (FFO)

Jan Martin Hafskjold (FFO)

Varamedlemmer i numerisk orden:

1. Hanne Frostad (SAFO)

2. Arve Andreassen (SAFO)

3. Jonny Krogsund (FFO)

4. Geir Egge (FFO)

5. Nils Einar Stablum (FFO)

6. Morten Auestad (FFO)

Kommunestyrets representanter:

Herman Ekle Lund (Venstre)

Camilla Fjeld Gustavsen (Senterpartiet)

Leif Harald Auke (Høyre)

Varamedlemmer i numerisk orden:

Arif Erkök (Arbeiderpartiet)

Ole Trillhus (Høyre)

Bjørn Ivar Bråthen (Fremskrittspartiet)

Leder av rådet er Hilde Kari Burud. Nestleder er Liv Astri Hansen.

FFO er Norges største paraplyorganisasjon for organisasjoner for kronisk syke, funksjonshemmede og deres pårørende, og omfatter 84 medlemsorganisasjoner. SAFO er en paraplyorganisasjon som består av Norges Handikapforbund, Norsk Forbund for Utviklingshemmede og Foreningen for Døvblinde.

Nøkkeltall

Antall møter	Antall saker	Antall orienteringer
7	40	33

Tidspunkt for møter og alle saksdokumenter er tilgjengelig på kommunens nettside. Møtevirksomheten i 2021 har vært preget av koronapandemien. Av 7 gjennomførte møter har kun 3 blitt avholdt som fysiske møter. Øvrige møter har blitt gjennomført som digitale fjernmøter.

Uttalelser til saker

Råd for personer med funksjonsnedsettelse er et rådgivende organ. Rådet skal forelegges saker som er særlig viktig for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Dette gjelder blant annet tilgjengelighet, arbeid mot diskriminering og tjenester for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Uttalelser fra rådsmøtene skal følge saksdokumentene til det kommunale organet som tar endelig avgjørelse i saken. Nedenfor gjengis de viktigste høringsuttalelsene rådet har utarbeidet.

Uttalelse til sak 4/21 «Høring av forslag til endringer i reglene for små elektriske kjøretøy»:

Som rådmannens forslag til vedtak med følgende tillegg:

- Rådet mener det må lages oppmerkede parkeringssoner. En får ikke avsluttet turen før den er parkert innenfor disse sonene. Fart må reduseres automatisk innen de sonene kommunen setter opp.
- De som skal rydde på plass elsparkesyklene bør ha kunnskap om kunstige og naturlige ledelinjer og andre steder de kan være til hinder.
- Det bør være lyd på alle elsparkesykler.
- Rådet bør være med i all videre planlegging/arbeid med elsparkesykler.

Uttalelse til sak 8/21 «Høring - ny boligsosial lov»:

Rådet mener at ordlyden i lovforslaget til ny boligsosial lov er tilfredsstillende, med unntak av følgende punkter:

*Nest siste setning i paragraf 5:

«Kommunen vurderer hvilken bistand som skal gis.» Denne mener vi bør fjernes, da siste setning «Kommunen skal i samarbeid med den enkelte tilpasse bistandens art og omfang til den enkeltes behov.» sikrer brukermedvirkning og er mer i tråd med lovens intensjon.

Rådet mener også at endringene rådmannen foreslår i paragraf 5, er unødvendige, da det i innledningen til bokstavepunktene står «Slik bistand KAN blant annet gå ut på», og at dette innebærer at det ikke er en rettighet.

Rådet mener at rådmannens forslag til vedtak om å tilføye «nøktern bolig» er overflødig da lovteksten allerede inneholder «tilfredsstillende størrelse og standard».

Avgjørelse om bistand og bistandens omfang skal også avgjøres ved enkeltvedtak. Vi mener derfor at det ikke innebærer noen risiko for kommunene ved å beholde den opprinnelige ordlyden i lovforslaget.

Når det gjelder § 6, Saksbehandling mener vi den bør si noe om forventet behandlingstid på et vedtak.

§7 Klage - Rådet ønsker å endre til: «Enkeltvedtak kan påklages til Statsforvalteren. Statsforvalteren kan prøve alle sider av vedtaket. Statsforvalteren skal vurdere hensynet til det kommunale selvstyre opp mot den enkeltes (klagers) rettigheter ved prøving av det frie skjønn.»

Rådet ønsker med dette å sikre at lovforslagene blir presise nok, videre at det blir gitt gode veiledere til kommunene vedrørende de ulike paragrafene for å unngå misforståelser og feilbehandling av saker.

Uttalelse til sak 15/21 «Orienteringssak – henvendelse fra NFU – fritidskontakter»:

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse er glad for at intensjonene med fritidskontaktordningen er oppfylt med tanke på fleksibilitet i ordningen og at det fattes individuelle vedtak i hvert enkelt tilfelle. Rådet ønsker likevel å oppfordre om at det informeres om denne fleksibiliteten til oppdragstaker, oppdragsgiver, og verger/pårørende.

Uttalelse til sak 16/21 «Henvendelse til rådet fra Norges Handikapforbund - Skjenkebevilling og universell utforming»:

- Universell utforming er noe alle mennesker i samfunnet har nytte av. Universell utforming har primært vært omtalt i forbindelse med mennesker med funksjonsnedsettelse. Med en stadig aldrende befolkning vil en god universell utforming bidra til økt og bedret tilgjengelighet og deltakelse fra flere brukergrupper.
- Rådet oppfordrer kommunen til å benytte seg av de virkemidlene de har til rådighet for å sikre universell utforming. Et av virkemidlene er å stille krav til universell utforming ved behandling av søknader om fornying av, eller ny skjenkebevilling. Universell utforming er hjemlet i Likestillings- og diskrimineringsloven §17 og i CRPD (FNs konvensjon om funksjonshemmedes rettigheter).
- For å få faglig støtte i arbeidet med skjenkebevillinger og tilgjengelighet, ber Rådet om at Drammen Kommune effektuerer følgende tiltak som er vedtatt i gjeldende Kulturplan for Drammen kommune 2018-2021: «Delta i det nasjonale prosjektet Tilgjengelighet i Kultur-Norge».

Uttalelse til sak 17/21 «Høring av politivedtekter for Drammen kommune»:

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse slutter seg til fremlagt høringsforslag, med følgende tilleggspunkt i kapittel 3 Sikring og ferdsel, § 3-1 hindringer:

- Lederlinjer skal være fri for hindringer.

Uttalelse til sak 19/21 «Nye ordninger for søkbare tilskudd til kulturformål»:

Kulepunkt 3 i kriterier for tilskudd til festivaler og større arrangementer i Drammen kommune – treårig støtte endres til:

- Festivalen må ha en miljøprofil, en miljøplan og en plan for at universell utforming skal ivaretas, som legges ved søknaden.

1. Følgende ordninger for søkbare tilskudd til kulturformål, med vedlagte retningslinjer, gjøres gjeldende i Drammen kommune:

Tilskuddsordning	Søknadsfrist	Gjelder fra	Vedtatt fattes
Tilskudd til festivaler og større arrangementer, treårig støtte	15. oktober for påfølgende år	2022	Behandling i hovedutvalg
Tilskudd til festivaler og større arrangementer, ettårig støtte	15. oktober for påfølgende år	2022	Administrativt, behandling i hovedutvalg over 100 000 kroner
Tilskudd til åpne kulturarrangement	Løpende	2021	Administrativt, behandling i hovedutvalg over 100 000 kroner
Tilskudd til profesjonelle kunst- og kulturtiltak	15. februar og 15. september	2021	Administrativt, behandling i hovedutvalg over 100 000 kroner
Tilskudd til kulturarrangementer for barn og unge	Løpende	2021	Administrativt
Tilskudd til kulturprosjekter der barn og unge deltar	Løpende	2021	Administrativt
Tilskudd til økt kulturaktivitet	Løpende	2021	Administrativt, behandling i hovedutvalg over 100 000 kroner
Husleiestøtte A) Drammen kommunes kulturhus B) Drammen scener	A) Løpende B) 1. mai og 1. oktober	2021	Administrativt
Markedsføringsstøtte og arrangementsrådgivning	Løpende	2021	Administrativt
Kulturstipend	15. februar (1. september i 2021)	2021	Jury
Kunstnerstipend	15. februar (1. september i 2021)	2021	Jury

- Tilskudd til kulturaktører som i dag anses for å være faste, utbetales med samme beløp i 2021 som i 2020. Dette gjelder Elvefestivalen, Globus, Adventsfestivalen, Johan Halvorsen Musikkfest og Working Class Hero.
- Aktører som mottar driftstilskudd fra Drammen kommune kan søke tilskudd fra andre søkbare ordninger dersom tiltaket ikke er direkte knyttet til ordinær drift. Aktører som ikke mottar annen støtte fra Drammen kommune vil prioriteres.
- Ved større endringer i tiltak som er innvilget støtte skal kommunen orienteres. Dette kan medføre endring i vedtak. Dersom tilskudd ikke benyttes i henhold til vedtaket kan kommunen kreve at tilskuddet tilbakebetales.
- Det kan normalt ikke søkes støtte fra flere tilskuddsordninger i Drammen kommune til ett og samme tiltak, med unntak av husleiestøtte.
- Alle som innvilges tilskudd plikter å gi gratis adgang for ledsagere som følger personer med funksjonsnedsettelse, og som har godkjent ledsagerbevis utstedt av kommunen.
- Administrasjonen kan flytte midler mellom ordninger ved behov.
- Retningslinjer evalueres i løpet av 2022 og sees i sammenheng med andre søkbare tilskuddsordninger til lag og foreninger i Drammen kommune.

Uttalelse til sak 22/21: «Henvendelse til rådet fra Norges blindeforbund»:

Rådet ber om at kommunens ansvarlige på området kvalitetssjekker at nettsiden oppfyller kravet om universell utforming.

Uttalelse til sak 23/21: «Forhåndsstemmetilbud til mennesker med nedsatt funksjonsevne»:

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse roser Drammen kommune for jobben som ble gjort til valget i 2019. Rådet er enige i rådmannens vurdering om at et tilbud om å komme til forhåndsstemmelokalet en gitt dato, må bygges over tid.

Mange mennesker med kognitive forståelsesvansker og deres pårørende er usikre på hva slags rettigheter man har med hensyn til å stemme ved kommunevalg, fylkestingsvalg og stortingsvalg.

Det er derfor viktig å begynne tidlig og bruke flere kanaler for å nå ut med informasjon. Rådet mener det bør være et kontinuerlig fokus på økt kompetanse om rett til tilrettelegging for valgdeltakelse, noe som er i tråd med FN's fokus.

Forslag til tiltak for gjennomføring av forhåndsstemmetilbudet:

1. Informasjonsbrev / e-post til personer med kognitive forståelsesvansker, deres pårørende, verger, ansatte i boliger, videregående skoler og VTA bedrifter.
2. Informasjonsbrev til frivillige organisasjoner som NFU, HBF, CP foreningen, Autismeforening m.fl. Oppfordre disse organisasjonene til å videreformidle informasjon om rettigheter til sine medlemmer via e-post, brev og facebook sider.

Oppfordre frivillige organisasjoner til å arrangere temakveld om Stortingsvalget og det å stemme.

1. Forespørre om SAFO og FFO har tips og råd.
2. Redaksjonell omtale i DT eller Drammensavisa med vinkling: «Valget er for alle».

I informasjonsbrevet bør det understrekes at forhåndsstemmelokalet er et tilbud. Dersom man ønsker å stemme på valgdagen, er det opp til hver enkelt.

Uttalelse til sak 25/21 «Høring - Forslag til sysselsettingstiltak knyttet til to offentlige utredninger: NOU 2019 Arbeid og inntektssikring og NOU 2021 Kompetanse, aktivitet og inntektssikring»:

Rådet støtter rådmannens forslag til vedtak med følgende tillegg:

For gruppen mennesker med nedsatt funksjonsevne er et meningsfullt liv også tett knyttet sammen med det å være i arbeid. Imidlertid har de ikke de samme forutsetningene som friske mennesker til å yte 100% arbeidsinnsats. Deltidsarbeid, mulighet for tilrettelegging og ledsagerordninger, lønnstilskuddsordninger, som gjør at de som ikke kan yte 100 % også blir attraktive arbeidstakere, er virkemidler som kan bidra til at de med nedsatt funksjonsevne kan fungere i arbeidslivet og være bidragsyttere i samfunnet.

Mangel på arbeid og aktivitet er særlig stor blant mennesker med utviklingshemming. Oppfølging og tiltak for disse er viktig. Tilrettelegging for at flere av disse kan få arbeidsplasser i ordinære bedrifter og næringsliv ved hjelp av ledsagere eller fadderordninger, og ikke bare aktivitet og arbeid på VTA bedrifter og aktivitetssentre, er både ønskelig og et behov, da ikke alle passer inn i de få tilbudene som eksisterer i dag.

Rådet mener det bør jobbes med et styrket samarbeid mellom kommune og videregående skole (Fylkeskommunen), med fokus på livslang læring, for å få til et bedre tilbud til denne gruppen i arbeidsliv og sysselsetting.

Uttalelse til sak 26/21 «Høringssak: Sykkelplan for Drammen kommune»:

Som rådmannens forslag med følgende kommentar fra rådet:

Fotgjengere er blitt mykere trafikanter sammenlignet med syklistene enn før pga el-sykler i høy hastighet. Ved utbygging og oppgradering av sykkelnettet er det viktig med fysisk skille mellom gående og syklende.

Bedre merking av hvor syklistene kan ferdes, og hvilken retning trafikken går. Bedre markeringer, tydelighet og lesbarhet i fht blinde, svaksynte, de med kognitive utfordringer.

Uttalelse til sak 34/21 «Høring- Oppfølging av forslagene fra Tvangslovutvalget»:

Råd for personer med funksjonsnedsettelse ser at kommunen har gjort en god gjennomgang av høring - oppfølging av forslagene fra Tvangslovutvalget:

Spørsmål 6 -

Råd for personer med funksjonsnedsettelse påpeker også særlig dette med behovet for nasjonal oppæring/ nasjonal veileder og krav til tett samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen. Nasjonal føring på dette området forebygger ulikhet mht. hvilken kommune den enkelte bor i. Alle skal være trygge på at de får den oppfølgingen de skal ha uavhengig av kommunetilhørighet. Rådet mener også at en nasjonal veileder må spesifisere på hvilke måter veiledning, kompetanseheving og samarbeid kan organiseres til beste for det enkelte mennesket som er avhengig av hjelpen. Den røde tråden i arbeidet må være at det skal være til beste for det enkelte mennesket som blir berørt og dennes pårørende.

Rådet støtter samarbeidet med KS for å sikre at alle sider av saken blir optimalt behandlet i lys av alle kommuner. Særlig dette med kompetanseheving, samarbeid, fordeling av ansvarsområder og effektivisering av beslutninger.

Ressursbehov: Rådet påpeker at det i tillegg til fokus på helsepersonell med rett kompetanse, også innebærer å ansette personale med gode holdninger og bevisst innstilling til hvordan de samhandler med enkeltmennesker. Vi støtter at økonomi og konsekvenser er et vesentlig punkt, men påpeker at mange endringer i tilnærming til det enkelte mennesket kan gjennomføres uavhengig av økonomiske rammer. Ved behov for bruk av tvangstiltak er rådet særlig opptatt av hvilken foranledning som har funnet sted før utøvelse av tvangstiltaket. Vi mener det er et stort forbedringspotensial når det gjelder innsikt og kunnskap på dette området.

Vi registrerer at det vil kreves mye ressurser å implementere en ny tvangslov, i form av opplæring og veiledere, og flere ansatte med spesialkompetanse. (vernepleiere, helsefaglig utdanning).

Rådet stiller seg spørsmål om en ny tvangslov vil redusere bruken av tvang. Det er viktig med god opplæring i eksisterende lovverk, og at det er ressurser nok sånn at de ansatte som har dette i sin arbeidshverdag, håndterer det på riktig måte.

Det er også viktig at kommunen satser på gode tjenester og en god boligpolitikk til mennesker med nedsatt funksjonsevne da utagering og problematisk oppførsel ofte er et resultat av uheldige forhold knyttet til bolig- og tjenesteforhold.

Alle partiene i Stortinget med unntak av Høyre og Frp er for å innarbeide FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov.

Vi håper derfor at den nye regjeringen sørger for at CRPD nå blir innarbeidet i norsk lov. Da det kan være konflikter mellom CRPD og anbefalinger fra Tvangsutvalget, vil det være naturlig først å komme med et lovforslag om CRPD før en foretar vidtgående endringer i tvangslovgivningen. Høringsuttalelsen knyttet til oppfølging av forslagene fra Tvangslovutvalget vedtas og oversendes til Helse- og omsorgsdepartementet innen fristen.

Uttalelse til sak 38/21 «Forslag til høringssvar fra Drammen kommune til forslag til ny opplæringslov»:

Drammen kommune sender høringssvar til Kunnskapsdepartementet til ny opplæringslov, slik det kommer frem i vedlegg i saken med følgende tilleggspunkt til §9-1, 3. avsnitt: ***Elevar som treng skyss på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sjukdom, har rett til gratis skyss til og frå skolen og lærebedrift.***

Det bør også komme tydelig frem at individuell tilrettelegging sikrer blinde og svaksynte tilgang på hensiktsmessige læremidler, så kompetansemålene oppnås.

Svaksynte og blinde elever må bli gitt mulighet til å hevde seg på lik linje med seende elever på sitt alderstrinn. Det er diskriminerende at svaksynte og blinde elever ikke blir gitt samme mulighet til å utnytte sin lovmessige rett til opplæring.

Svaksynte og blinde elever må, gjennom tidlig samarbeid med kompetansesentre, få opplæring i punktskrift, mobilitet, kompenserende teknikker, aktiviteter i dagliglivet (ADL), hjelpemidler og PC. Opplæringslovens §§ 2-14 og 3-10 må videreføres i en eventuelt ny lov.

Elever som har behov for alternativ supplerende kommunikasjon (ASK), skal fortsatt sikres dette gjennom ny opplæringslov.

Øvrige temaer

- Elsparkesykler i Drammen og nasjonale regler for små elektriske kjøretøy
- Selvkjørende rutebuss i Drammen
- CRPD - Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Universell utforming:
  - ny bybru
  - Drammen stasjon
  - på vei- og gateplan i Drammen kommune
  - kommunens internettsider
- Oppnevning av medlemmer til nærutvalg. Nærutvalgene skal være sammensatt av ett medlem med funksjonsnedsettelse, alternativt ett medlem med kunnskap om teamet. Rådet har jobbet med å rekruttere medlemmer til nærutvalg innenfor gruppen personer med funksjonsnedsettelse.

Fokusområder i 2022

- For at uttalelsene til rådet skal inngå i beslutningsprosessen må disse formuleres skriftlig. Rådet vil fortsette dette arbeidet i 2022, fortsette å ha søkelys på at debatten i rådet skal resultere i uttalelser som følger saksdokumentene.
- Det er reglementsfastet at rådet har taletid i politiske organer og rådet vil fortsette arbeidet med å forsøke å benytte den reglementsfastede taletiden mer aktivt i 2022. Dette for i større grad å synliggjøre rådets uttalelser.
- Foruten å være et rådgivende organ kan rådet av eget tiltak ta opp saker. Fremover vil rådet også ha fokus på mer aktivt å benytte muligheten til å ta opp saker på eget initiativ.

**DRAMMEN
KOMMUNE**